

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un vir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

În România

abonamentele se fac la domnul Carol Schuder, București,
strada Șelari, 10.

Epistole nefrancate se refuza. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografică”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weisz
Bernat. — la loterie.

Budgetul statului.

Comisia financiară a dietei din Budapesta a prezentat, după lungi dezbateri, raportul asupra bugetului statului pe anul 1902. După cum se vestește, în urma acestuia, dieta va începe în proximele zile dezbaterile proiectului de buget.

Momentele vrednice de remarcă, ce mi-le îmbie cifrele și spiritul acestui proiect de buget, sînt atât de multe și de felurite, încât eu greu ne-am putea hotărî să dăm locul prim indignării pentru *spiritul* bugetului, sau grijei și temerii, ce ne-o nasc cifrele aceluia pentru viitorul acestei țări ajunse pe mâinile alcătuitorilor de astfel de bugete.

În totalitatea lui judecat acest buget ne arată că e zămislit în întunecul alor *trei păcate*, la cer strigătoare: *șovinismul turbat*, *căpătuiala* și *risipa scârboasă* și *absoluta neinteresare față de interesele și viitorul țării*.

Sînt aceste astfel de păcate, dintre care și unul câte unul pot instăpâni stări anormale, bolnăvicioase și cătră faliment duceătoare. Dar apoi toate trei laolaltă și în măsură înspăimîntător de de mare! Un adevărat prolog al cărții negrului banorot...

Partea administrației născută în zodia turbatului șovinism se ilustrează prin horibilele sume, luate la ministerul instrucției și al agriculturii.

Nu mai puțin de 472 *posturi nouă de profesori, învățători și îngrijitoare de asile* (Kisdedovő) în școlile de stat, sînt luate în noul buget.

Cu inima liniștită putem să afirmăm, că din aceste *nouă posturi nici unul* nu e reclamat de instrucția progresului adevărat, ci după cum știm toate le-a pretins șovinismul maghiarizator, silit de neomaghiarii setoși de merite „patriotice”.

La ministerul de agricultură sînt luate apoi *zeci de sute de mii* pentru colonisări, bibliotecii economice și nenorocita acțiuni pentru Ruteni numită în vremea din urmă „felvidéki acție”.

Colonisările prea mult sînt cunoscute, decât să le caracterizăm aici. Acțiuni lipsite de cele mai elementare principii economice, lucrări ce împiedecă dezvoltarea membrilor, ce constituie corpul economic — al țării, izvoare de ură și zavistie între comunități factori de propagare economică: eată caracteristica acestor lucrări, monstri plămădiți de creeri bolnavi, cu usurparea titlului „economiei politice”.

Și apoi până-cînd în bibliotecile „economice” așezate prin ținuturile locuite de naționalități vedem opuri: ca „venirea lui Arpád”, „Maghiarii în 1848”, „mileniul” etc. acestor biblioteci nu le putem da numirea de economice. „Izvoare mocirloase de șovinism blasat”, eată titlul acestor vrafuri de cărți fără noimă și fără folos.

Dacă, administrația țării, ce se oglindează prin buget ca născută în zodia șovinismului și din aceste spicuri fugitive ni-se prezintă respingătoare, activitatea administrativă a actualului sistem născută în zodia *căpătuiii* și a *risipei* e direct scârboasă.

Știm, că actualul sistem are stilul cel mai puternic în *sateliți*, susținuți din sudoarea statului. Știm apoi, că *alegările* dietale se fac pe promisiile de *căpătuiii*; știm că numărul *magnașilor* și *nemeșilor* decăzuți crește îngrozitor.

Toate aceste premittindu-le pare că nici nu încremenim vîzînd, că prin un singur buget, prin bugetul anului 1902 se creează nu mai puțin de 2256 *posturi nouă*, care la oaltă consumă leasă de 5,665.931 *coroane*. Și imediat adăugăm, că până acum *oficiantii statului* consumă ca salare, horibila sumă de 183,336.990 *cor*.

Atât costă burocratismul netrebnic al unei țări cu 17—18 milioane locuitori!

Și acest fapt ni-se prezintă acum, cînd cei dela putere, vîzînd și ei anomalia cumpilă, bucină în țeară — că *simplifică* administrația!

Așa înțeleg cărmuitorii țării — simplificare!

În onorabilul gir al acestor risipe se înșiruie — deși mai diplomaticeste — așa zisele „investituri ale statului” (ál. beruházások).

Operația aceasta făcută în formă specific maghiară — doar’ nici nu e luată în seamă de marele public, deși consumă anual zeci de milioane. În prezentul buget sînt preliminate investituri de 96,546.011 *coroane*. Ear’ în ultimii 7 ani aceste investituri ajung suma horibilă de 588,432.687 *cor*!

Menirea, isvorul și executiva acestor investituri ne prezintă o icoană înspăimîntătoare.

Eată schița fugitivă a acestei icoane: Politica bolnavă a sistemului actual — creează stări bolnave. Supraproducțiune, muncitori fără lucru, miserie, decadență economică etc.

Toate bat la ușa guvernului, cînd sînt răsbite de situație. Guvernul strimtorat împarte milioane la zeci de milioane de flămînzii. Pentru moment spiritele se liniștesc. Cînd ear’ se învolutează, ear’ le aruncă guvernul căte

un os de ros. Face drumuri și palate pe seama statului; face liferații mari și se mîngăie, că a salvat criza economică. Asta e o parte a icoanei și putem zice cea mai puțin respingătoare, deși e condamnabilă după felul acțiunii.

Partea a doua o dă grupa gheșef-tarilor, care *financiarizează* aceste lucrări. Bănci și consorții iudevești, se înțelege, pun mîna pe milioane și apoi fărîmăturile le aruncă muritorilor de foame, cari strigă după pîne. „Financiarizarea” ca atare lor le aduce folos, doar’ ei au *esperat* și ațacerea.

Eată partea scârboasă a icoanei: În locul politicii sănătoase economice, în locul abandonării ideii de *stat unitar maghiar* — barem pe terenul economic, aceste sînt bandagele guvernului pe ranele țării.

De aici sumedenia investiturilor! De aici neîncreștata urcare a bugetelor, în un timp, cînd întreg guvernul cu ministrul de finanțe în frunte constată în public, că situația economică a țării, e că se poate de *îngrijitoare*!

Ei constată și tot ei — alcătuiesc bugete cu spese enorme de urcate!

Alcătuirile născute în zodia negrijei față de interesele prezente și de viitorul acestei stări sînt, apoi doar’ și mai revoltătoare.

De ani de zile ademenesc țeara cu promisiia „scărtîrării dării de pămînt” și de ani de zile, sub diferite pretexte amîna împlinirea acestei promisiuni și juste așteptări. Acum în cele din urmă ne spun cu încredință, că la înțeles vorbind nu se intenționează *scărtîrarea* ci numai *regularea* dării de pămînt. Afăra unei chei juste pentru escieria dării — eată problema la care, zice „de mult se lucrează”. Despre o scrișteră generală nici vorbă n’a fost și nu este.

Și față de acest adevăr nu ne spune nimic și nu ne asigură nime că sarcinile țării vor fi împărțite și pe *capitalistii bursierii și gheșefarii*, ce azi eludînd dispozițiile legale — încasează venituri enorme fără să plătească dare decât după fărîmăturile profitelor și și după aceste numai dacă binevoiesc.

În cor constată și stăpînitorii că dezvoltarea economică a țării nu dă perspective de o îmbunătățire virulentă — cu toate acestea nu se sfîșie ca tot ei să ceară țării și să iee dela cetățeni dări mai mari, ca să acopere bugetele ce din an în an se măresc îngrozitor.

Cu toții știu că contrabandarea ideii de *stat* pe terenul economic împedecă și slăbește direct dezvoltarea țării — cu toate acestea tot ei prigonesc naționalitățile în toate acțiunile lor — ba își fac cult din prigoanele și pe teren economic, îndreptate contra nău-

țelor sănătoș cugetătoarelor naționalități. Căvuri recente ne dau prigonirile contra „Albinei” și năușințele contra activității celorlalte institute economice de ale naționalităților.

În urma tuturor acestora nu ne surprinde dacă bugetul statului pe anul 1902 se prezintă:

la cheltuieli cu cor. . . . 1,086.749.083
și la venite cu cor. . . . 1,086.870.018

Plusul de cor. 120.935 e un fel de „neșse semmit, fogd meg jól”.

Desfășcînd acest buget în pozițiile lui alcătuitoare, vom vedea că acele născute sînt în zodia celor *trei păcate* la cer strigătoare și până acele vor forma cadrul administrației acestei țări — până atunci fantoma falimentului îngrozitor se va tot apropiia, ca să iee în stăpînire această țeară ajunse pe mîna astorfel de cărmuitori!

Vasile C. Osvad.

Sibiu, 25 Ianuarie 1902.

Din dietă. În ședința din urmă a dietei s’a primit proiectul despre *statificarea caselor comitatense*. Ieri s’a primit în a treia citire, ear’ în *săptămîna viitoare se va începe dezbaterile asupra proiectului de buget*.

Budgetul Austriei. Din Viena se anunță, că *comisiunea bugetară a Reichsrathului a luat la dezbateri bugetul ministrului de justiție. Deputatul Kramar a accentuat, că amplasii ce sînt prelucrate și a pretins o justă aplicare a ordinațiunilor de lmbă*.

Din dieta Croyiei. În dieta Croyiei se continuă dezbaterile asupra proiectului de buget autonom. Alaltăieri a vorbit deputatul Dr. Frank arătînd punctul de vedere al partidului de drept și accentuînd, că Croyia e împedecată în dezvoltarea autonomiei sale.

„Libertatea”.

Între împrejurările poporului nostru ori ce mișcare românească pe teren cultural, social, economic ori politic inspirată de adevărată iubire de neam și dor ferbinte de înaintare trebuie să ne umple de bucurie, căci însemnă un pas spre bine.

Starea noastră, a Românilor e atât de grea și de excepțională, în at manifestățiunile îndemnului de muncă românească în ori-ce direcțiune trebuie să producă ecou. Numai așa se poate ca în corpul organismului nostru național

să circuleze în continuu idei nouă, cari să aibă de rezultat fapte e sigura *progresul*, idealul măreț al nostru al tuturor.

Însuflețit de acțiunea pornită de către pleada de tineri grupeți în jurul ziarului „Libertatea” și salutînd din tot sufletul programul ei general ce se poate cuprinde în deviza: „prin muncă la viață, prin viață la bunăstare” îmi permit a scrie următoarele șire asupra programului special din nrul I. al „Libertății”:

Ori-cum am contempla *chestia mare națională*, un lucru rămîne incontestabil, că adevăr la noi e lipsă de o acțiune proporționată cu mărimea cauzei de o *renaștere*.

Ideea regenerării complete chiar de am voi să o ferim, se *împuna*.

Primind odată acest punct de plecare — și a nu-l primi ar fi o *sinagogă* — calea pe care avem a pucea nu poate fi decât o acțiune mare de *rededeptare*, care promite dela clasa suprapoasă a inteligenței să străbată până în coliba țărănului și de acolo earăși să revină.

Legătura strînsă, ce trebuie să existe la noi între inteligență și popor, în lupta pentru afirmarea drepturilor noastre, pentru validitatea noastră ca *națiune conștie*, e un *adever biblic*, plederea pentru acest adevăr nu e decât accentuarea modului eficace de muncă națională, concorescut cu *baza existenței noastre*. De aici provine reciprocitatea admirabilă dintre inteligență și popor, care aduce cu sine, ca țărani nostri să năvuiască a ne îmbogăți inteligența cu elemente nouă, sănătoase, ear’ inteligența să conlucre din răspuneri pentru crearea buneiistări morale și materiale a țărănului și în fine atât inteligența cât și poporul nostru să contribuie și să jertfească pentru formarea unei clase de mijloc puternice.

Mijloacele de muncă, la care putem conta între împrejurările noastre atât de vitrege, sînt *forțele proprii*, ce se pot reduce la *minia*, înțelegînd sub aceasta facultatea de a percepe și înșuși cunoștințe nouă, la *rațiune* adevărată capacitatea de a ne cunoaște bine, a ne aprecia îndeajuns și astfel a ne deda la ordine, la *disciplină*, condițiunea primă a ori-cărei acțiuni conștie, în fine la *înimă*, ca centrul sentimentelor celor mai sînte, ca focalul iubirii de neam, dragostei frățești, abnegațiunii și a spiritului de jertfă.

Mijloacele înșirate, pe cîta vreme nu vor fi puse în chip corespunzător în serviciul *cauzei* comune, nu vor putea arăta rezultate mai mari, îndată-ce înă-

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Cum s’a sîrbat în Iași Boboteaza

în timpul lui Vasile Lupu Vodă.

— 1647. —

Noi Români din țările coroanei ungare am fost totdeauna sub stăpînire, care nu era și nu e nici de-o lege, nici de-o sînge cu noi, așa că nu avem prilej de a vedea cum se prănușesc sîrbătorile cele mari la reședința unui domnitor român. În cele următoare dăm descrierea sîrbării Bobotezii la Iași în anul 1647.

În anul 1647, după vechiul obicei, și episcopii Moldovei în frunte cu Metropolitul țării, se adunară la scaunul metropolitan din Iași, unde cu tîmăie, ghiamă, cu sîrutatul crucii și cu alte emenene ceremonii, aduseră urări lui Vodă, pofîindu-l în mulți și fericiți.

Ceea-ce este mai însemnat și mai interesant pentru noi, este faptul, că în anul 1647, nu numai clerul țării, ci și prelații bisericii catolice din Iași au dat Iordană sau Boboteaza, împreună cu clerul nostru, urînd lui Vodă ani și cu fericiere.

Eată cum povestește episcopul catolic Bandinus cele-ce s’a petrecut atunci: „

Dela biserica parochială catolică a plecat o procesiune. În fruntea procesiunii mergeau 12 copii îmbrăcați ca angherii. În urmă apoi venia corul preoților. După dîinșii cei trei orai încoronăți, reprezentînd misterul festivității. Doi copii purtau soarele și luna, tăiate din lemn. Soarele aurit, răspîndea raze strălucitoare, tot asemenea fața plină a lunii argintie, împodobită de netezi noureși, strălucia ca o coroană; doi copii țineau scuturi cu însemnele domnitorului și ale țării, șșeazați înaintea tronului domnitorului în fața boierilor. Soarele și luna, servitoare a prea feroiciei, fecioare, țineau icoana ei, soarele spre răsărit, luna spre apus se mișca. Fecioara născătoare de Dumnezeu arată pe copilul Isus la magi, spre-a-l adora. De-asupra icoanei lui, strălucia o stea, care se întorcea cu o mișcare circulară.

Între aceste noi apropiindu-ne, domnitorul s’a ridicat de pe tron și cu capul descoperit, stînd în picioare, a primit binecuvîntarea noastră, orațiunea și stropirea cu aghiasmă, și a sîrutat crucea. Aceste terminate, se începî parada

*) Codex Bandinus Ed. Acad. rom. cu un memoriu de V. A. Urechî, București. 1895 pag. OXL și urmât.

astfel: Un copil de 7 ani, îmbrăcat ca angher și ținînd pe umăr icoana Născătoarei de Dumnezeu purtînd o coroană pe cap, cîntă românește: *mărire* întru cel de sus lui Dumnezeu. Un părinte jesusit făcu o cuvîntare în latinește, cu urări pentru Domnitor.

Un copil de 8 ani, eșînd în fața lui Vodă și a boierilor, spre minunea tuturor, continuă salutularea părintelui. Apoi înaintă un copil de 12 ani, carele peroră în românește. Vodă ridea cu voie bună, ear’ Metropolitul cu Vlădicii, foarte ades ziceau, amin, amin! Alți copii urmau și rostiră în latinește și românește, pofînd lui Vodă, auspicii voioase.

Această urare plăcu întregii nobilimi cîrtene, dar mi ales lui Vodă, care nu întorcea ochii dela copiii cari racitau, și privi până la sfîșit tot, acum zîmbînd, acum aprobînd din cap. Apoi ordonă slujbașilor sei boeri, să se dea la toți vin, în cupe de aur, și să se împărțescă și bani. Această sîlemenitate a impresionat mult pe popor, care a urmărit procesiunea până la biserică.

Apoi tot Bandinus ne spune cum s’a petrecut și sîrbarea ortodoxă a Bobotezei, care a avut loc a doua zi, în chipul următor:

A doua zi de Bobotează asistă înșuși Domnitorul cu soția, fii și toată

curtea sa. Domnitorul șșeada într’un tron întors cu fața spre răsărit. Ceremonia se petrecea într’o curte largă și deschisă pregătită ad hoc, și aflătoare afară de porțile scaunului metropolitan. Spre nord și răsărit, dela locul lui Vodă, era ceata preoților, călugărilor și cîntăreșilor. La dreapta lui Vodă, spre miază-zi, mai aproape de curte, stătea prefectul cu cei doi soți ai lui, al doilea și al treilea; lângă tron îndărăpt, trei purtători de arme, ținînd unul sceptrul strălucînd de petre sumpce, altul spada, al treilea gladiul cu două tăguri. După acestea veneau 10 arcași, în urma acestora, 100 de pușoași pedestri. La 5 pași dela tron, spre dreapta, stătea logofătul sau marele cancelar, hatmanul, judecătorul domniei, și alți fruntași stăteau în ordine după vrednicia lor, cu capul gol. Pe toți aceștia îi încununau 40 de arcași și 200 pușoași pedestri; spre apus, între tronul lui Vodă și al domniei, stăteau 100 de ieniceri.

Lângă Doamna, soțiile boierilor mari, îmbrăoate în mătase, strălucînd de brățări și salbi. După acestea, în rin duială, spre nord, 30 de arcași, împrejurati de 200 flintiași pedestri. Îndărăptul tuturor acestora era armaia, 10,000 de călări, dar’ atunci pedestri. Călări nu stăteau decât 150 de dragoni în dă-

răptul boerimeii. Pe laturile răsăritene și meridionale, erau înșirate deosebite icoane și sfinți, printre cari, ca printre niște cortine se vedeau trimbății, timpanișii, diverși fluterași, cîntăreși de lire și alți cîntăreși de alte instrumente. Pe toți aceștia îi încingeau 1,000 de pedestrași cu puști. Ceialaltă mulțime de oameni trecea peste 20,000. *)

Pe locul ceremoniei era o masă cu un vas de argint aurit și 6 candelabre tot de argint. Al șeptelea îi ținea un băștan al lui Vodă lângă masă. Mai erau două căzi pline cu apă pentru aghiasmă, cu câte 15 candelabre de lemn în jur, pe picioare înalte, așezate. Metropolitul purta pe cap o coroană ducală lucrată artistic, întreagă de aur. O cruce mare de o palmă și oeva, lucrată cu minunată artă din verde safir, strălucînd de aural care îi încadra margine, strălucia în mîna metropolitului. Dela locul lui Vodă, primul loc îl ocupa metropolitul, apoi veneau episcopii de Roman, de Rădăuți și de Huși, și după aceștia episcopul Bandiuca, care ne povestește aceasta. Mai erau și alți episcopi străini, cari fiind igoși de Turci se refugiară în Moldova.

*) Această mulțime de asistenți arată, că Iași era un oraș relativ foarte populat pe la 1647.

se vor exploata în folosul binelui nostru obște, vor deveni arme puternice irezistibile.

Rolul de conducătoare și de povătuitoare în lupta ce ne așteaptă fi revine firește *intelligenței* noastre.

Principiul, care în continuu trebuie să-l aibă în vedere *intelligența* pentru a se pute achița de datorința sa, e principiul *cunoașterii proprii*. Formarea și consolidarea unei *societăți* românești culte independente de ori-ce influență străină, păstrarea și lămurirea spiritului național românesc *exclusivist*, prin limbă, lege, datini și obiceiuri, evitarea ori-cărei neînțelegeri, certe, emulațiuni egoiste fără rost între frați, vor deveni probleme stinte înaintea *intelligenței* noastre, îndată-ce aceasta se va cunoaște pe sine însăși și își va pricepe chemarea.

Numai după-ace *intelligenței* noastre se vor desbrăca de toate neajunsurile ce li stăpănesc încă și în armonie frățească, în conțelegere perfectă se vor angaja la munca mare națională se va pute începe *era renașterii*.

Terenul, pe care înscenarea regenerării noastre, se îmbeie în *primul rînd*, e *terenul cultural* și în legătură cu acesta cel *socio-economic*. Nu pentru-că în direcția aceasta am avé de învins pedeci puține, doar cîne vrea să-ți curme viața îți încătușează toate membrele, ci fiindcă dela natura lucrului provine, că pe calea aceasta putem spera mai curînd rezultate *practice*, progres *evident*, de ceea-ce avem mai mare lipsă pentru stîrnirea și potențarea *încrederii* în forțele proprii și pentru încurajarea la muncă.

Terenul politic ca cel mai greu de bătut și în special la noi, ca cel mai *urmărit*, reclamă o *conștiință națională* atât de dezvoltată, o *disciplină* atât de deservită, un spirit de jertfă atât de covîrșitor, ce numai prin *școală politică* îndelungată se pot dobîndi.

De aceea la noi, unde momentele politice mai recente au dovedit *îndeajuns* cât de necesară e o *școală politică* ce se recere dela un popor, care luptă pentru drepturile sale, *deocamdată* e destul a ne pregăti și a nișul *spre perfecționare* în direcția aceasta. (Va urma). **George Pătăceanu.**

Popularisarea „Astrei”.

— O modestă propunere. —

E abia de cîțiva ani curentul de a face „Asociațiunea” accesibilă și pentru poporul dela sate. Rezultatele acestui curent — de sine înțeles foarte sănătos — au fost înființarea bibliotecilor populare și introducerea usului de a ține adunările generale ale *despărțimintelor* pe rînd în comunele de pe teritoriul *despărțimintelor*.

Curentul acesta a contribuit mult întru a populariza „Asociațiunea” mai ales unde conducătorii *despărțimintelor* s'au știut cobori de pe pedestalul burocratic de pe care vorbese de obicei cu poporul țeran și lăsând la o parte frasele late stereotipe, adese-ori chiar banale, s'au silit a vorbi cu poporul în limba lui și la înțelesul lui.

La locul unde se facea parada, Metropolitul tîmăia pe Voda, pe fiii, lui și pe soția lui, după aceea se cetî evanghelia și se binecuvîntă apa, când atunci se sloboziră tunurile. Îndată apoi metropolitul stropi cu aghiazmă pe Voda, pe fiii și pe soția lui, precum și pe boierii țerii.

După aceea se aduseră 24 de cai de rasă din grajdurile curții, în sunetul trâmbiței și al timpanelor, pe care metropolitul îi stropi deasemenea cu aghiazmă.

Terminându-se această ceremonie, metropolitul împreună cu vîladii se duseră la palat, unde au fost primiți și ospățați din belșug, ear' episcopul Bandinus cu cei 12 copii, cu cei trei orai și cu iocana Nascătoare de Dumnezeu, se întoarse la parohie, cîntînd pe românește și latinește, fiind urmați de o mare mulțime de oameni.

Scri-am aceste, ca să se vadă obiceiurile ce erau mai de mult în țeara noastră. Cum cu timpul toate s'au schimbat !
Din „Even.” Teodor T. Burada.

De peste an.

III.

Între scrierile apărute anul trecut la noi, e vrednică de atenție cărticica dlui Silvestru Moldovan: *În Panteon*, în care sînt grupați, ca în un buchet,

Natura lucrului aduce cu sine, că chiar de ar urma toate *despărțimintele* pilda aceasta de a lăși neobosit ideea „Astrei” în mijlocul poporului, rezultatul tot n'ar fi mulțumitor sau cum ar zice Românul toată munca aceasta s'ar dovedi de tare „fără spor”.

Căci chiar să punem cazul, că în fie care *despărțimînt* cu ocazia adunării generale s'ar lua în program și o disertație populară în care să se explice la înțelesul poporului scopul, organizația, trecutul și rezultatele de până acum ale „Asociațiunii” cît timp ar trebui până ce singuraticile *despărțiminte* ar face un turneu prin toate comunele din *despărțimînt*. Și pe cînd ar găta turneul prin cele 30—40 de comune de pe teritoriul *despărțimîntului*, adică peste 30—40 de ani, ar trebui să înceapă munca dela început cu noua generație.

Dacă însă vom lua în socoteală *despărțimintele*, cari ani de-arîndul nu fac nimic, apoi *despărțimintele* în cari conducătorii pe lîngă toate recerările din centru și din partea presei sînt „prea comozi” ca să iese prin comune ci de ani de-arîndul clocesc tot în centru, și de ne vom trage seama cu greu să va afla an de an în fiecare *despărțimînt* un om care să ție o disertație în înțelesul de mai sus — vom înțelege că *mijlocul de a populariza „Astra”* cu ocazia adunărilor anuale ale *despărțimintelor* e nepractic, insuficient dacă nu chiar *platonice*.

În conștiința acestui lucru m'am ținut îndreptățit de a face mult onor. comitet central al „Asociațiunii” următoarea propunere:

Comitetul central al „Asociațiunii” să însărcineze numai decît pe unul dintre scriitorii nostri *vîrsați* întru a scrie în limba poporului, cu scrierea unei mici broșuri prin care, să se facă cunoscută „Asociațiunea” printre popor.

În broșura aceasta, care însă să nu fie la nici un cas mai mare de 2—3 coale de tipar să se tîlmăcească în mod popular însoțit de pilde: 1. Scopul „Asociațiunii” și mijloacele cu cari vrea să ajungă acest scop. 2. Organizația „Asociațiunii” și în special a *despărțimintelor* și a agenturilor. 3. Un scurt istoric al fondării „Asociațiunii” al trecutului ei, precum și o scurtă reprivire peste rezultatele muncii de până acum.

Broșura aceasta să se tipărească în 10 mii de exemplare, să se trimită tuturor *despărțimintelor* și dela acestea agenturilor, cari să le împartă *gratuit* printre popor.

Cu ocaziunea adunărilor cercuale nici un director de *despărțimînt* să nu uite a atrage atențiunea poporului asupra acestei broșuri și cu ocazia aceasta deasemenea să se împartă pe la cei-ce nu o ar fi cetit încă.

Aceasta ar fi, după modesta mea părere calea cea mai sigură, ca „Asociațiunea” să înceapă a prinde rădăcini printre popor. Nu-i numai vorbă goală zicala latină, că „verba volant scripta manent”.

Ori-cît de frumos și elocuent să vorbească cineva în adunările generale ale *despărțimintelor* nici pe departe nu va avé efectul acela, ce-l vor produce zecile de mii de broșuri răspândite prin popor.

bărbați mari ai națiunii noastre, cari au luptat la 1848—9 cu arma în mînă sau cu puterea talențului lor.

Cartea are două adnexe, dintre cari este de mare valoare primul adnex: *Legionarii dela 1848—9*, dar' partea mai mare a cărții o alcătuiesc 21 de schițe biografice ale marilor noștri bărbați dela 1848—9, reșpotați deja.

Dăm din aceste schița biografică a prefectului

Florian Micaș.

Fliu de țaran român. Înainte de 1848 era foarte greu a te ridica din „talpa țerii” și a ocupa poziții sociale, rezervate pe atunci claselor privilegiate. Și earăși erau casuri mai rare, că dădă te-ai smuls din șirurile țărănimii, tu Român, să rămîi fidel nației tale, oprită și oprimată în străvechiul ei pămînt.

Ambele le-a făcut, împreună cu căjiva de ai noștri, prefectul Florian Micaș, străjer și apărător harnic al poporului românesc.

Micaș s'a născut în Jucul-inf. (comit. Dojonei). Părinții i-au fost țărani economi cu stare bună. A studiat în Oluj și s'a așezat acolo, ca avocat.

Evenimentele dela 1848 l-au aflat în această poziție independentă. Micaș a luat parte la ele, cu mare dragoste de neam. Și aci se începe rolul fru-

Poporul cetîndu-le se va pune pe gânduri, va împărtași cele cetite cu alții în linia primă cu preoții și învățătorii sei, cari încă îl vor asigura, că cele scrise în cărticica aceea sînt adevărate.

De vom face lucrul acesta nu ni-se va întempla, ca poporul să iese parte la o adunare generală a *despărțimintelor* fără să ție spune altoeva despre cele auzite și venite decît, că a fost și el la „strînsură românească”.

Dar' că de ce s'a ținut adunarea aceea românească, ce scop are, despre această tare puțini țărani ne-ar ști spune ceva.

Al doilea cîștig pozitiv ce ar rezulta din scrierea unei broșuri în înțelesul de mai sus ar fi crutare de timp. Adunările generale ale *despărțimintelor* grație spiritului retrograd al conducătorilor lor și așa nu se pot curăți de balastul superflu al „agendelor administrative”. Diferitele rapoartelungi, ca o înmormentare de pe sate, și așa ocupă mai tot programul adunărilor generale înocît pentru partea literară abia rămîne un singur punct.

Ei bine și punctul acesta să-l ocupăm până înfinit cu popularizarea „Asociațiunii”?

Atunci nu ne mai rămîne timp pentru alte disertațiuni cu subiect economic, igienic etc. de cari așa mare lipsă avem.

Dar' nu mai continuu cu motivarea propunerii mele pe care am curajul să o țin de motivată îndeajuns deja prin sine însăși.

Am toată încrederea în distingiții bărbați puși în fruntea „Asociațiunii” noastre, că vor abstrage pe un moment dela aceea, că propunerea aceasta e făcută de un tîner ce-i drept cu bune intențiuni, dar' totuși tîner. Vor lua întru înțeleapă chibzuire ideea dezvoltată în acest articol și aflîndu-o de bună și executabilă o vor pune-o în lucrare.

Dr. Valer Moldovan.

Internatele și școalele din Beiuș.

(Urmare).

Și acumă intrăm pe dl „Binevoitor” și pe ori-și-cine, că oare ar fi bine, dacă internatele noastre românești de fete n'ar fi împreunate cu școli publice, ci ar fi numai internate pentru limbi moderne și dexterități de pian la aceste nu știu cine le-ar ține gratuit, când apoi după 4—5 ani poate că ar fi „fetica” mai cu dibăcie în germană, franceză și pian, pentru-că n'ar învăța alte studii cu 25 ore legate de banca școlii, apoi mai cîte ore pentru pregătire. Oare mai bun profit ar fi acesta? că „fetica” noastră, adică femeile noastre inteligente dela orașe, apoi și cele dela sate ar vorbi frumos franțoește încă și cu sfatul și i-ar drămboia și în pian, dar' alte lucruri de viață n'ar mai ști. Ce folos național-rațional și practic ar fi acesta? Oare nu-i mai bine așa, ca acumă, că internatele sînt împreunate cu școală publică sau vice-versa. Când atât în școală, cît și în internat își însușesc bine, cum zice și „Binevoitorul”, limba română, maghiară, tot felul de lucru de mînă, cum e și în internatul nostru din Beiuș, că „fetica” care gată aici clasele cl-

vile nu numai lucrurile școlare prescise și de lux le știe, dar' are îndemănarea perfectă în croirea și gătirea hainelor de rînd, atât albituri cît și vestimenta superioare, ce este un folos nespus pentru o femeie, mai ales la sate. Învăță tot felul de științe generale prescise de lege, pe basa căror primesc testimonii oficiale valide și recunoscute de lege, în urmare cele cu voce sau cari au chiar lipsă pot frecuenta cursuri de: preparandii, de asile, postă, telegraf, comerț și alte facuri științifice. Apoi știu și din germană, adică și germanește indetultor, că pot ceti și a se înțelege cu ori-și-ce German, ba unele chiar binec. Eu cred, că așa e mai bine, decît să parloam tot franțoește-germanește și să dăm în drămboiul de pian încă și atunci, când mi-cuțului i-ar trebui o cămeșută, o zăduță. Să nu pătească așa cu franțozismele ca profesorul mare filolog, care a avut odată și el o vacă. Vine servitoarea și strigă: domnule! Vină că vaca a căzut în esle. Bine, bine, fătul meu, merg îndată numai să caut în dicționar cum se chiamă iesle grecește. Peste puțin timp vine earăși servitoarea și zice, că acumă tot poți veni, ardă-l focul „dihănar”, că vaca muri.

Un preot vrednic, fost elev al nostru, ține o cuvîntare mai azi-toamnă în o conferință de preoți și zice: Domnilor! O mare năpăstuire atacă în unele locuri biserica noastră românească, înțeleg — zice preotul — secta pocăiților-nazarinenilor. Acestia-s frați cu socialiști, că nu voesc numai de silă să presteze datorințele față de stat și biserică. Causa oare nu e a se căuta chiar și în noi înșine, pentru-că:

1. Sînt preoți, cari nu vorbesc la înțeles cu poporul, nici în coatingere privată, nici oficios, ba și predicele lor sînt filosofări, sau estemporisări latine, grecești, ce poporul nu pricepe.

2. Mulți preoți sînt prea grăbiți la fire, n'ascultă cu paciință jalba bietului poporean, ba de multe-ori mai adaogă și preoteasa sau econoama, pentru ce poporul e foarte mîhnit, că al n'are pe nime în lume cîtră cine să-și povestească jalba și necazul vieții, că din alte locuri e alungat, sau fără bani nu poate intra.

3. Alt preot eară, dacă are cei 30 crucerași pentru motivă la cutare poporean, nu lasă D-zeu zi, ca să nu trimită după ei, nu zic, că n'are lipsă și drept, dară nu vede dl coleg, că picioarele lui Vasiliu lui Butescu (copilul dătorășului) sînt toate rane, că a trebuit să meargă bietul copilăș desculț și pe ger după o sarcină de surcele pe coasta lunecoasă a Vezurii și norciele picioarelor au degenerat. A mers după surcele, că tatăl seu e bolnav, alți frați mai mari n'are, numai mai mici vre-o patru. A mers după surcele, ca așa să poată face măcar atîta foc, de care s'ar mai înmoia încățura grăunțele de cucuruz, cu ce să-și mai stîmpere el și frății ori foamea, căci alte nutreminte nu au.

Vasiliu Ștefănică, direct. școlii civ. de fete. (Va urma).

Revistă esternă.

Anglia și coloniile.

„Daily Chronicle” anunță din izvor afirmativ bine informat, că la primăvară vor iabuoni neorînduilei în India. În Puniab se crede, că în cursul iernii se vor aduna trupe rusești la granița de nord a Afganistanului, în care vor și invada, îndată ce se va topi zăpada. La

averea părintească confiscată și a sporito, ca să o facă *donatiune poporului român*.

Ca martir, care a suferit torturile temnițelor ungurești, Micaș se aseamănă cu prefectul Balint, ear' ea binefăcător al națiunii sale, stă alături de marelui Ianou!

Micaș și-a testat moșia din Imbuz și Jucul-inf. și casele sale din Năsăud, pentru scopuri culturale-economice românești. El a făcut două fundații, cari conform testamentului seu, se administrează separat: una de capitul din Blaj, a doua de comisia administrativă a fondurilor grănițoești din Năsăud.

Testamentul lui Micaș, făcut în Năsăud la 25 Febr. 1875 e o dovadă de iubirea și dragostea sa de neam; el îl încheie cu următoarele cuvinte:

„Il subscriu cu cea mai mare satisfacțiune și dragoste națională”.

Micaș a murit în Bistrița, la 16 Martie 1876, în vîrstă de 59 de ani.

E înmormîntat în cimiterul cel vechiu de lîngă școala gr.-cat. română din Bistrița.

Monument la mormînt nu are.

granița Indiei s'au luat măsuri de defensivă pentru de a pute face față tuturor eventualităților. În Puniab se vor ține în Februarie manevre militare, totul va fi pus pe picior de războiu. Cîteva regimente se concentrează deja, după-cum se zice, pentru de a combate pe Vasirii răsculați, în realitate însă în vederea complicațiunilor. De-alungul graniței se fac spitale.

În parlamentul din Melbourne a prezentat deputatul Higgins o petiție provăzută cu multe subscrieri din statele australice, prin care se cere retragerea trupelor australice din Africa-de-sud.

Războiul din Africa-de-sud.

Representantul bur, Leyds, a înaintat cîtră puteri o notă, prin care protestează contra executării lui Scheeper, numindu-o omor. El declară, că Botha și De Wett nu pot fi trași la răspundere, dacă vor hotărî să se folosească de represalii față de crimele comise de Englezi.

Știri mărunte.

După o telegramă din Roma cumnatul Sultanului a declarat la un interviu, că Turcii tineri vor să mîntuească patria și că căderea sistemului actual de guvernare în Turcia e inevitabilă.

În apropierea districtului Cociana în vîlăetul Cosovo a fost o ciocnire între o bandă bulgară și trupe turcești. 10 Bulgari au fost uciși.

Nedjib effendi Melhame, comisar imperial otoman la Sofia, demisionînd, va fi înlocuit prin Ali Feruh bey, fost ministru al Turciei la Washington.

O ciocnire sîngeroasă a avut loc în sand-jacul Muș, între o bandă de Armeni și un detașament de gendarmi turci. Un oficer turc a fost ucis și doi gendarmi răniți.

Banda a dispărut

Cum se fac comasările.

Dela gura Tîrnavei 22 Ian. n. c.

Toate ziarele au adus știrea despre vîrsarea de sânge din Idiceș — comună lîngă Reghinul-săseș — cauzată prin esacerbarea poporului contra comasării. Este comasarea în sine un favor pentru economie, dar' cum se efectuează aceea prin Ardeal este paoste pe capul plugarilor mai mici, căci interesul populațiunii rurale este de regulă jignit în favorul unui sau altui proprietar mai mare — grof — baron sau fost nemeș.

Nu se ține în vedere nici decum prescrierile din lege, așa că de multe-ori plugarii săteni după comasare ajung la o stare nefericită, și de aci atîta groază de comasare.

Dacă procederea ar fi dreaptă și coreșpunzătoare intereselor poporului — sînt de convingere, că scena ca la Idiceș nu s'ar întempla. Trebuință este deci la dicasteriile mai înalte de o controlă mai strictă în afacerile de comasare, prin ce ar trebui să se împedee multe favoruri date marilor proprietari.

Aci, în apropierea satului meu, în comuna Coslard acum se face comasarea. Dar' cum? Au sătenii un păgunat toomai lîngă sat, la care pot ajunge fără a trece pe lîngă proprietatea altuia. De-asupra pășunatului le sînt hotarele de grâu. Posesiunea proprietarilor mai mari în preponderanță este în partea de cîtră Murăș și în loc mai îndepărtat de sat. Pricepătorii au declarat, că loc acomodat pentru sămînat de grâu numai în partea din sus de comună este, ear' în partea de cîtră Murăș — espus și deselor esundări — pentru holde nu este loc. Ce se întemplă? Tribunalul toată partea de hotar din sus de comună cu păgunat cu tot până la locuințele sătenilor o-a dat unui proprietar mare, cu numele Zeyk, pe o lînie lungă, ear' pe săteni îi așeză în partea de lîngă Murăș, unde apa în anul esundează aflîndu-se la gura Tîrnavei — și așa și ocucuruz dacă seamănă sămînarea numai pe noroc orb poate face.

Dacă proiectul acesta de comasare nu se va nimici prin curia reg. — locotorii din Coslard vor ajunge la săpălelm și numai prin emigrare vor pute ajunge să nu moară de foame.

Așadar' ea un mare proprietar postă cîpeta loc mai bun, ba și mult, în o estindere dela un capăt până la celalalt capăt al hotarului chiar în nemijlocita apropiere a satului pe care l'ar încunjura de toate părți înocît dacă un pucel, vițel sau altă va apuca pe drumul satului să p ajunge curînd în locul strajnicului

proprietar, care îl va zălogi — se păgubește un sat întreg — ai cărui locuitori cred că mai mult folosesc statului — decât un singur om.

Astfel dusă în îndeplinire comasarea numai regulare a posesiunii — nu se poate numi, și locuitorii astfel păgubiți cum vor pute judeca, că porniri de aceste ar fi după lege?

Ternoveanul.

Din dieceza Gherlei.

(Urmare și fine).

Dar' se mai relevăm încă o împrejurare. Pe grătarul inițiat de părintele Caba n'a putut fi darul lui Dumnezeu între altele nici pentru aceea, că în decurs de două decenii s'a augmentat din împrumuturi date pe usura absurdă și păgăneasă de câte 50 (cincizeci) procente, plus 5 or. de fiecare mărță pe seama preotului — de pe pielea bietului țărăn român, — ceea ce cred, că nu va putea a nega nici părintele Caba.

Aci se pot reduce deci halucinațiunile părintelui Caba despre mamon, diavol, pismă, răutate etc. Nu va fi voit Dumnezeu, să i-se zidească biserica din avere adunată cu usura diavolească de 50%, — dela oameni săraci și dela vându de pe toate satele din jur.

Mai înțeleg deci, părinte Caba, cu lauda, că ai câștigat avere pe seama bisericii din Cheud. A da ai de-a rîndul la oameni strimțorati împrumut cu 50%, după conceptul oamenilor cu firea întreagă nu înseamnă a »câștiga» ci altceva...

Dar' se mai revenim și la altă vrednicie a omului lăudăros. De ce ai lăsat, părinte Caba, ca școala gr.-cat. română din Cheud să fie espusă nimicișoare prin învoirea poporenilor de a înființa școala de stat, — fără ca d-ta să fi făcut nici un pas de apărare?

În urmă, era pe aci să uit încă o operă economică financiară a părintelui Caba.

Anumit, e știut că înainte de acum cu câțiva ani se agita mult prin presa maghiară ideea, că băncile din Budapesta să înființeze mici filiale (hitelszövetkezet) prin ținuturile locuite de Români, cu tendința de a domina economic și politic, cu deosebire la alegerile distale și municipale.

O atare însoțire de credit a înființat și părintele Caba în Cheud, esoperând dela centrala din Budapesta un credit de 4000 fl. bani gata. Fiind ceilalți membri ai direcțiunii toți țărani români, conducerea intelectuală a revenit părintelui Caba; cum însă d-sa e un mare economist, ziditor de biserici și financier, nu s'au făcut multe ceremonii cu contabilitatea, ci membrii direcțiunii i-au votat împrumutat aproape întreg capitalul, ca împrumut, afară de 500 fl. cari au dispărut din lada însoțirii, așa că nici cercetarea criminală judecătorească nu le-a mai dat de urmă, și afară poate de cele 300 flor. care sumă ca buni creștini o au votat drept împrumut bisericii, fără ca cineva să o plătească în veci. Când apoi centrala din Budapesta a pretins regularea cambililor, direcțiunea din Cheud a tăcut și fiecare membru țărăn și-a transcris averea pe femeie ori pe cutare consăngean, singur părintele Caba n'a avut lipsă de această procedură, — fiind deja ultra împovărat. Când centrala a mai-urgentat regularea împrumuturilor, direcțiunea din Cheud ează a tăcut și-a încetat de a mai funge ca atare, ear' centrala a trebuit să constate, că banii îi sînt neîncasabili.

Oare părinte Caba, nu cumva te-a așă și la aceste cineva »din Naprade»?

Preste toate aceste părintele Caba își prezentă poporeni — pe nedrept — de niște reavretitori, bălăuși etc., — pe când în realitate sînt mai răbdurii decât oile, altcum nu l-ar fi suferit 25 ani pe capul lor. Dar' apoi dacă după serviciu de 25 de ani în aceeași parohie a ajuns la atari rezultate, însuși pe sine se condamnă părintele Caba, căci acei poporeni, cari la intrarea d-sale în parohie erau băieți de 15 ani, azi sînt în etate de 40 ani, cei cari azi născut atunci, azi sînt bărbați de 25 ani, va să zică, lamura poporenilor e crescută sub conducerea d-sale; prin școală, prin predică, exortății, șoaulul confesional și administrația celorlalte funcții preoțești în decurs de 25 ani a avut cea mai covârșitoare influență

asupra moralului lor; — deci dacă ar fi așa de răi, ar fi vrednicia d-sale.

În urmă, părintele Caba prin »un răspuns» al seu n'a lămurit nimic, ci numai a compromis mai greu pe cei asupra cărora cade sarcina răspunderii ofici-oase. Eu n'am avut intenția a mă ocupa cu persoane, ci numai cu fapte, cari taie în morala și interesele publice, căci altcum așa fi scos încă în acea corespondență în relief meritele părintelui Caba, pe cari m'a constrins prin »un răspuns» să i-le înșir în prezenta corespondență.

Privesc deci din parte-mi de încheiat discuția ziaristică, eu am relevat fapte publice, cari amenințau a degenera în cangrenă diecesană, — încoale treaba poporenilor, a clerului și a ordinariului, să-i apere interesele, ori să-i risipească fondurile spre a umple pungile advocaților, executorilor și spre a satisface pretențiile unor preoți favoriți.

Coresp.

Cronica zilei.

Sibiu, 25 Ianuarie n. 1902

AVIS. Numărul de azi al ziarului nostru este ultimul ce-l trimitem acelor p. t. abonenți, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul lunar, de cuartal sau semestral. Administrația ziarului „Tribuna“.

„Tribuna Literară“, adăosă ca supliment la nrul nostru de azi are următorul sumar: Nu eu, tu ești, tu ești de vină!..., poezie de Alexandru Aciu. — Din lumea lor. Scene din viața de provincie. — Sonet, poezie de Constantin Nutzeșcu. — Legenda pământului și a muncii. — Iubitei, poezie de Popescu Polyelet. — Uranen pe Saint-Bernard. Trad. după Ed. Gachot. — Felurimi. — Sfaturi practice.

O fundațiune frumoasă. Ni-se scrie din Mogoș Mămăligani: O rară faptă au săvîrșit bunii noștri creștini Simeon Presecan și cu soția sa născută Ilina Costinaș, cari la neîntre-rupul indemn al zelului nostru paroh Vasile David au dăruit bisericii noastre întreaga lor avere mișcătoare și nemiscătoare, care reprezintă însemnata sumă de 5000 coroane, susținându-și numai dreptul de uzufruct până la moarte.

În zilele acestea, când mulți își uită de datorințele față de sufletul lor, o jertfă atât de însemnată adusă pe altarul bisericii nu mai are lipsă de laudă în cuvinte, căci fapta de sine se laudă. Dorim dela bunul D-zeu viață lungă și fericită marinoșilor noștri dăruitori, ca să se poată până la adânci bătrânețe bucura de averea lor câștigată cu muncă onestă, căci după moartea lor, din avere să se asigure plata învățătorului nostru confesional, prin ce vor fi scutiți toți parochienii de o mare parte a repartițiunii pentru se-sele culturale.

Asemenea dorim și bunului paroh sănătate ca se poată stăru și conlucra și pe viitorul la astfel de fapte bune. Mogoș Mămăligani, în 8 Ianuarie 1902. Iosif Cipa, episcop primar.

Regina Margheritte la Ierusalim. Se știe, că veduța regină a Italiei, Margheritte, va visita în primăvară sfântul mormânt din Ierusalim. Se spune în același timp, că la reîntoarcere va trece și prin București, unde va face o vizită curții regale române; apoi prin Ungaria și Austria va merge în Muntenegru.

Curtea la Budapesta. La începutul lunii Februarie curtea din Viena va sosi la Budapesta. Pregătirile primirii și a sărbătorilor ce vor urma să fac cu insistență.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcătorilor noștri trecerea la cele eterne a iubitului nostru frate și cumnat Ștefan Herța, absolvent al școlii com. gr.-or. superioare din Brașov și angajat la »Casa de păstrare» din Săliște, întemplată Mercuri, în 9 Ianuarie 1902 st. v., la orele 9 și jum., în etate de 22 ani, împărțit fiind cu sfintele taine. Rămășițele sumpului defunct s'au depus spre vecinică odihnă în cimiterul bisericii mari din Brașov, Sămbătă, în 12 Ian. Dumitru St. Herța, Ioan St. Herța, Paraschiva I. Nan născută St. Herța, ca frați; Ioan Nan, ca cumnat; Ana I. Herța născută Lupaș și Maria D. Herța născ. Hăgigan, ca cumnate.

Deale gendarmeriei. În Kis-Szek a vrut să ducă executorul la licitație doi cai ai plugarului Paul Gaspar. Femeia lui s'a opus, nefiind »i-acasă bărbatul, care va veni în curînd cu banii. Cei doi gendarmi, cari au însoțit pe executor, au străpuns-o cu baionetele, așa că biata femeie a murit în fața celor trei copilași ai ei.

Ciocinire sângeroasă. O ciocinire sângeroasă a avut loc în sandjakul Muș, între o bandă de Armeni și un detașament de gendarmi turci. Un oficer turc a fost ucis și doi gendarmi răniți. Banda a dispărut.

Un preot harnic. Din Berchiș primim o scrisoare, scrisă de mulți parochieni, cari laudă activitatea preotului lor Em. D. Măcelariu. Din scrisoare se vede, că în cei doi ani și jumătate de activitate rodnică a înființat un fond de bucate, un fond pentru restaurarea bisericii și edificarea casei parohiale, care azi dispune de suma de peste 600 coroane, a strănut pe lângă inteligența română și străin din jur, înalt un donat școlii 60 de cărți de școală, 45 tablite și alte rechinse de a-colo, altul un potir și disc frumos pe seama bisericii, în locul potirului și discului de plumb, în care era necesită până acum a servi sfânta liturgie, ear' altul două tablouri frumoase ale Domnului nostru Iisus Christos și Precurată vergura Maria tot pentru biserică și alte daruri nenumărate dela credincioșii din loc și jur, ează acum s'ostenește întru zidirea unui cor la biserică, căre o timpul a ajuns de a fi prea mică încât nu mai cuprinde poporul adunat în toate Duminecile în număr complet pentru a asculta sfânta liturgie celebrată atât de frumos de dînsul.

† Ioan Hențescu, fost profesor în Buzău, decedat Mercuri noaptea aici în Sibiu, a fost petrecut azi la mormînt pe lângă familia sa de o mulțime de prieteni și cunoșcui. Cadavrul a fost transportat din capela spitalului din loc la biserica din suburbul Iosefin, unde s'a ținut serviciul funebrel, cântările executate fiind de corul seminarial. Domnul Ioan Broju a ținut un frumos panegiric, după care sicriul a fost dus la groapă și între lacrimile și durerea nemărginită a unicei sale fice, Steluța rămase orfană, a fost pus eternei odihne. — Să-i fie odihna lină.

Patriotism și gheșeft. Toată lumea se miră, cum de Burii sînt totdeauna așa de bine prevăzuți cu proviant și munițiune de război. E adevărat că soldații englezi le-au lăsat destule și până acum, dar' totuși era lucrul bădător la ochi. Acum s'a aflat taina. O to varășie de 5 Englezi le lăsa regulat tot ce le trebuia. Nu de geaba sînt Englezii porecliti Jidani de lege creștinească.

Reprezentatie turbulentă în Paris s'a reprezentat piesa lui Zola »La Terre» dramatizată după romanul cu acest titlu. Spectatorii s'au divizat în două taberi, unii demonstrau pentru Zola, alții contra. Din aceste s'au iscat turburări, că-rra le-a urmat chiar și răni. Sînt mulți răniți.

Prelegere economică. În ziua sf. Ioan Botez, a ținut la orele 3 d. m. dl. Titu Hăgeș în localul școlii rom. gr.-or. din Lugoj o prelegere economică, la care a asistat un număr public, compus din meseriași și membri ai pă-turei culte române din Lugoj. Conferențiarul a salutat Asociația meseriașilor, a insistat în deosebi asupra spiritului de asociațiune, recomandând fiecărei meserii să se organizeze de sine și în fine s'a ocupat pe larg de situația industriei cheramice (olărit) arătând în detalii dispozițiile luate de guvern în privința aceasta. De aici încolo s'a va face în fiecare Duminecă și zi de sərbătorează câte-o prelegere publică de natura aceasta.

Din învățător, ministru. Noul ministru de instrucțiune al Danemarcei, Christensen Stanail a fost până înainte o căteva luni învățător sătesc. El e fiu de țărani. În a. 1887 a fost ales deputat în camera daneză, rămînînd însă mai departe învățător. La ultima schimbare ministerială a ajuns ministru.

Pedeapsa seducătorului. Din Roma vine știrea, că principele Carlo del Balzo, a răpit fata unui căpitin de finanțe. Consternatul părinte a luat-o după fugari și ajungîndu-i a tras două focuri de revolver asupra principelui. Focurile au fost omoritoare.

Congres istoric internațional. La 12 Aprilie a. c. se va deschide în Roma primul congres istoric internațional, sub președinția de onoare a M. S. regelui Italiei. Printre celelalte secțiuni ale congresului, s'a constituit și o secțiune de »istoria pedagogiei» al cărei birou învitat și pe membrii corpului didactic din România de a lua parte în cât mai mare număr și a prezenta lucrări în această secțiune.

Biroul își exprimă convingerea că, cu ocaziunea intrării în acest congres, legăturile colegiale și de frățietate în deosebi între membrii corpului didactic a două țări surori ca Italia și România, vor fi cât mai puternic strînse, ear' Românii vor fi primiți cu o adevărată sərbătorează.

Rigo Iancosi și princesa Chimay, precum scrie o foaie din Paris, de prezent sînt acolo. Zilele trecute au fost în teatrul Olympia. Se prezintă pre-tutindenea foarte eleganți și din față le denotă fericirea.

Muncitorii fără lucru și împêratul. Zilele acestea împêratul Wilhelm mergea cu mai mulți oficiali din Thiergarten spre palat. La pod a observat o ceată mare de muncitori fără ocupație, cari îl salutau respectuos. Împêratul a salutat foarte intim, a chemat imediat pe poliști și a luat informațiile necesare. În urma informațiilor detaliate, împêratul a făcut mai multe dispoziții în interesul muncitorilor lipsiți. Până la efectuarea dispozițiilor, a ordonat ca din casa Sa să se ajuteze cu sume însemnate muncitorii lipsiți de ocupație. Totodată și-a exprimat dorința, ca festivitățile obișnuite de ziua nașterii sale, să nu se facă și se-sele prelimate să se întrebuinteze spre alinarea suferințelor celor năceji.

Cercetările științifice moderne sînt balsam pentru cei ce suferă de reumatism și podagră. Prin ele s'a aflat un mijloc sigur contra acestor boale chinuitoare, cu mult mai sigur în eficacitatea lui decât băile, cari durează 10—15 ani, fără de-a putea scăpa pe cel suferind. Acest mijloc e alifia de reumă a lui Zoltan. Mii de recunoștințe și-a câștigat pregătitorul acestei alifii, care se capătă la farmacia lui Bela Zoltan, Budapesta, Sétatér-utzoa és Szabad-ságlér.

Anarhiștii. În Chancabilla (America) s'au înființat o nouă societate de anarhiști. Emma Goldmann a plecat din Chicago la Chancabilla să asiste și să ia parte activă. Ioan Most în foaia sa »Freiheit» agită mereu anarhiștii la activitate. În vederea vizitei principe-lui Heinrich în America, aceste mișcări și constituiri anarhiste sînt îngrijitoare. Primarul din Chicago, Harrison, a promis rezidenților germani, că în decursul petrecerii principelui Heinrich în Chicago, va supraveghea în special toți anarhiștii. Emma Goldmann a voit să țină o conferință anarhiștilor la o adunare populară din Chicago, a fost însă opriș. Peste tot anarhiștii din America prind curaj tot mai cutezător și mereu se organizează.

Esamenul de calificatiune al învățătorilor. Ministrul de școale a dat o ordinațiune, care dispune, că de acum înainte învățătoarele să-și poată câștiga calificatiune numai la preparandiile de fete.

Răscoala din Idiciu. Din cerce-tarea ce s'a introdus în chestia răsvărită din Idiciu s'a constatat, că ea a fost pusă la cale de însași reprezentanța comunei. Au fost deținuți primarul, ajutorul de primar și mai mulți membri ai reprezentanței.

Miseria crește pretutindenea. Din Fiume se anunță, că numărul celor lipsiți de ocupație și de trebuințele traiului crește mereu. Societatea doocurilor a concediat 300 de lucrători, fabrica de torpede a redus considerabil lucrătorii. Peste tot se limitează toate întreprinderile astfel, că peste o mie de muncitori sînt lipsiți chiar și de hrană. Cei mai mulți sînt oameni cu familie.

Al șaselea centenar al busolei. Anul acesta se împlinește 600 de ani de când busola fu inventată de cătră Italianul Flavio Gioia, născut în Amalfi.

Compatrioții inventatorului se prepară a sərbătoreii această aniversare care va cuprinde și înălțarea unui monument. Comitetul din Amalfi, constituit în acest scop, comandase monumentul sculptorului Balrico, unul dintre medaliați eposiștii dela Paris. Moartea artistului a întrerupt opera.

Totuși un alt sculptor a fost însărcinat cu executarea monumentului, care va fi gata pentru sərbările centenarului.

Rectificare. În nr. 6 al »Tribunei» la cronica »Coroane eterne» s'a strecurat o greșeală, pe care o rectificăm la cerere. În loc de:

»La casă că biserica nu se zidește în decursul anului, cele 40 coroane trec la fondul bisericesc. Corect este astfel: »La casă că amintita reuniune în decursul anului nu se va înființa, cele 40 cor. încă trec la fondul bisericii nouă».

Dare de seamă. (Urmare) Cu ocazia reprezentății teatrale, aranjată la 11/24 Nov. 1901 de membrii diletanți ai societății de înfrumșetare a locurilor publice din comuna Săliște au mai încurs ca supra-solvi:

Prin intermediul doamnei Maria P. Drăgăș dela d-nele: Ioana Moldovan, Sibiu 4 cor.; Minerva Brote, Sibiu 2 cor.; Elena Demian, Sibiu 10 cor.; dela d-nii: lo-rot colonel Dion de Algya (Monkă) 10 cor.; Dr. Aug. Drăgăș, medic Hănedoara 4 cor.; Ioan de Preda adv. Sibiu 6 cor.; Aur. P. Barcian, Orăștie 10 cor.; Dr. George Măcelariu 2 cor.; Corpul inv. din Sibiu 3 cor.; dela d-șoara Veturia Murășan, inv. Vale, dela d-nii: Ioan Chioarui, inv. Vale, Vals. Tipografi-ia, Vale, câte 2 cor.; Șebin Savu, notar Vale 5 cor.; I. Flucășiu, preot Săcel 3

cor.; Z. Tataru Săcel 1 cor.; P. Florian, notar Săcel 1 cor. 50 bani; Aur. Hăție-ganu, notar Sibiu, Ioan Popescu, Sibiu, Val. Popovici, preot Sibiu, câte 3 cor. Suma 76 cor. 50 bani.

Prin doamna Agapia D. Vulo dela d-nii: Virgil Onișu, direct liceului din Brașov 4 cor.; Teodor Nicolau, comerc. din Brașov 5 cor.; Șan Vulc, propr. Stupini (Cămpeni) 10 cor.; Nic. Vulc, propr. Pogăceaua 10 cor.; Rădulescu et Russet, comerc. Brăila 7 cor. 62 bani. Suma 36 cor. 62 bani.

Prin doamna Maria P. Cosma dela d-nele: Constanța Popovici Barcianu Reginari 2 cor.; Maria N. Maier, protop. veduță Reginari 4 cor.; d-nii: Ios. Goga, paroch Reginari, Dr. Andreasi, medic Reginari câte 2 cor.; N. N. din Reginari 4 cor.; Bucur Dancăș sen Liviu Brote, Bucur Dancăș, jur. Stan Vidri-ghin ing. A.lem. Galea, inv. Maniu Lungu, inv.ș, câte 2 cor.; Teof. Caliman, inv. Maniu Lungu, meseriaș câte 1 cor.; Ludovic Mederș, farm. Reginar 40 bani; Nic. Socol, Dior, Socol, Io. n. Homan, Ioan Moldovan, toți din Petroșeni câte 2 cor.; Ioan Vulc, comerciant în Orăștie 10 cor.; Dum. Hășigan, comerciant București 5 cor. 70 bani. Suma 52 cor. 10 bani.

Prin intermediul doamnei Maria N. Roman dela d-nii: Duică Schileru, deputat, propr. în Bălteni (România) 18 cor. 88 bani; Ilie Beju, comer. București 9 cor. 40 bani; d-na Graur, București 9 cor. 40 bani; Roman Ioan, droghist București 9 cor. 40 bani; P. Roșca, comer. București 4 cor. 76 bani; d-na A. L. Furnică, București 4 cor. 76 bani; Ioan Dădărlat, București 4 cor. 76 bani; Miron C. Cioeanu, București 4 cor. 76 bani; Ioan Martinescu, București 3 cor. 76 bani; Nic. Grecescu, București 4 cor. 76 bani; Eraclie Duro, București 1 cor. 89 bani; Dr. A. Frâncu, avocat Cluj 4 cor. Suma 80 cor. 53 bani.

(Va urma).

Știri mărunte. Teatrul Rovigo din Roma a ars.

Principele Muntenegrului, Danilo, împreună cu soția și suita a sosit alaltăieri în Fiume de unde a plecat spre Viena.

În teatrul german din Londra, în decursul reprezentației, comicul teatrului Worlci în cea mai hazlie scenă lovit de apoplexie a căzut mort.

— Moara de vapor »Concordia» din Budapesta arde de ieri-noapte mereu. Pagubele până acum deja sînt peste 2 milioane de cor.

Sosii în Sibiu.

La 25 Ianuarie n. 1902.

Hotel »Impêratul Romanilor»: Molnar, intrepr. Bichie-Ciaba, Dr. Nedelco, lt.-auditor, Eppstein, com. Cluj; Schuller, căp. Avrig; Dr. Hozman, medic de reg., Căllinger, seor. Făgăraș; Dr. Tomasdeanu, adv. Arad, Eitel, și filca, preot Agnita; Dr. Flechtenmacher, medic, Matyas, com. Brașov.

Hotel »Melter»: Neudörfer, funcț. Viena; Dr. Moldovan, medic Arpașul-inf.; Borzea, not. Viștea-inf, d-na Vladone, Hăgeș.

Teatrul orășenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Duminecă, 26 Ian.

După amezai:

„DIE PUPPE“,

operetă în 3 acte și 1 preludiu de Edm. Andrau.

Seara:

„EIN ARMES MÄDEL“,

posă cu cântec în 3 acte de L. Krenn și C. Lindau, musica de L. Kuhn.

Luni, 27 Ian. 1902.

Prima ospitare a cântăreței de operetă Iohanna Fischer-Frey dela teatrul vienez »an der Wien».

„Der Zigeunerbaron“,

operetă în 3 acte de Ioan Strauss.

Începutul la 7 ore seara.

Pentru redacție și editură responsabil: George Mohan.

Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni: Iosif Marshall.

BIROU DE ADVOCATURĂ.

Nicolae A. Popovici,

DOCTOR ÎN DREPT

În științele politice administrative fost magistrat — avocat.

București,

Strada Română nr. 81

**Un
culegetor de litere**
versat în lucrări de accidente
află aplicație momentan la
„Tipografia”,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Medic univ.
Dr. Karl Phleps,
medic practic și dentist,
strada Cisnădiei 43.
Ord. dela 10 ore a. m. până la 1 oră p. m.
și 2—5 ore p. m. 14 3—8

Nr. 5095/901.

24 3—8

Publicațiune de licitațiune.

Duminecă, în 9 Februarie st. n. a. c. la 9^{1/2} ore a. m. se va esaranda moara cu 4 petri proprietatea orașului Sebeșul-săsesc pe timp de 6 ani, începând cu 1 Octomvrie 1902 până în 30 Septemvrie 1908 prin licitațiune publică în sala comunității orașenesc.

Prețul strigării e fixat pe anul cu 6420 coroane.

Vadiu 321 coroane.
Oferte închise provăzute cu vadiu încă se primesc până în ziua licitațiunii.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea în expeditura magistratuală în timpul orelor oficioase.

Sebeșul-săsesc, în 7 Ianuarie 1902.

Magistratul orașenesc:

Conrad,
primar.

Streitfeld,
protonotar.

Instiintare de licitațiune.

Vineri în 31 Ianuarie n. 1902 la 10 ore a. m., se va vinde prin licitație liberă pe lângă solvire în bani gata, în cancelaria parochială rom.-cat. de pe piața-mare din Sibiu, moșia acestei parochii situată în valea „Lazaret”, lângă drumul Noerichului, aproape de cantonul liniei ferate, care moșie e comasată într'un complex și anume 9 jug. 1120 stângini cat. livadă și 5 jug. cat. arătură.

Fiecare licitant trebuie să depună un vadiu de 1000 cor.

Cumpărătorul e deobligat chiar din ziua licitațiunii, ear' parochia își rezervă dreptul de a-i preda moșia în proprietate numai după concesiunea episcopului.

Condițiunile de licitare se pot vedea atât în cancelaria parochială cât și la dl George Rumler, strada scăldătorii (Schwimmuschulgasse) nr. 5.

Sibiu, 13 Ianuarie 1902.

Oficiul parochial:

Gregoriu de Gydovalvy,
preposit și protopresb.

18 3—8

O casă nouă,

strada Rațelor nr. 13, se vinde din mână liberă din cauza altor întreprinderi. Informațiuni se primesc acolo, în etajul I. 25 2—8

Preparatele „Gloriosa”

ale dlui farmacist Haupt,

cari sânt:

crema, săpunul, pudra, spiritul de mătreață, pomada de păr și unsoarea de mustăți „Gloria”, sânt recunoscute pentru efectul și bunătatea lor și se pot procura zilnic prin poștă pe lângă cea mai mare discrețiune și cu prețurile originale dela depositoryul:

PARFUMERIA MELTZER,

strada Cisnădiei (edificiul comandei de corp),

GUSTAV MELTZER,

fabrică de săpun și lumini, strada Gusteriței
în Sibiu. 148, 11—26

Crema de flori de portocale

a lui Jenes.

Alifă pentru față și mâni, nevătămătoare și cu efect sigur contra: nulelor, spursăturii pe piele, alunelurilor, pecinginei și altor necurătenii pe piele. Apără pielea de crepături, și face să dispară roșeața de pe față și mâni. În scurt timp netezește și moale pielea. Nu conține materii unsoase și prin urmare nu dă nici un lustru pielei.

Prețul unui boreșnel 1 coroață.

Prețul unei cutii cu pudră de flori de portocale accesorie creței 1 coroață.

Se capătă la:

[82] 43—50

Jenes Vilmos,

farmacia „Szt. János”,

Budapesta, II., Széna-tér.

Depositul principal:

Dr. Egger's Apotheke zum Reichspalatin
Budapest, VII., Váci-kürt 17.

Trilby,

Marcă-de-Champagner,

recunoscută

de cea mai bună și cea mai ieftină,

recomandă

Ludwig Fuchs

în Sibiu.

28 1—10

Ori-cine,

bărbat sau femeie, poate câștiga ușor și fără nici un risc bani frumoși prin desfacerea unor articoli foarte necesari în economia de casă. Oferte sânt a se adresa sub **Energic** nr. 1107 la administrația noastră.

426 8—10

Unt de lemn de mâncare

— veritabil —

pentru familii, producțiunea noastră proprie, în cutii de tînă hea à 4^{1/2} ch'gr. netto se trimite franco și cu rambursă:

Calitatea cea mai fină (à la huile de Nice) la olăță à cor. 8.50.

Calitatea primă (curat și foarte gustos) la olăță à cor. 7.—

la firma

Kaldor & Comp. în Ragusa

(Dalmatia).

22 3—5

„Racoțana”

institut de credit și economii, ca societate pe acții în Șeica-mare.

Convocare.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform §-lui 19 din statute la

a VI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Șeica-mare la 15 Februarie st. n. a. c., la 10 ore înainte de amiază, în școala română.

OBIECTELE:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Fixarea procentelor la depunerile spre fructificare.
5. Decisiune asupra hotărârilor aduse în conferența directorilor de bancă, ținută în Sibiu la 21 Septemvrie 1901.
6. Alegerea comitetului de supraveghere pe un nou period de 3 ani.
7. Alegerea unui membru în direcțiune.
8. Eventuale propuneri.

29 1—1

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, în sensul §-lui 22 din statute, sânt rugați a-și depune acțiile, eventual dovezile de plenipotență la cassă până la 9 ore a. m. din ziua adunării.

Șeica-mare, la 21 Ianuarie 1902.

Direcțiunea.

Activa. Bilanț la 31 Decemvrie 1901. Pasiva.

Cassa în numerar	1277	64	Capital de acții	40.000	—
Cambii escomptate	49175	18	versament din emis. III.	21.592.34	61592
Imprumuturi pe obligațiuni	75501	50	Fondul de rezervă	—	8122
Edificiul institutului	6909	20	Fondul de binefaceri	—	366
Debitori	2440	—	Depuneri spre fructificare	—	25916
Mobiliar	324	—	Cambii reescomptate	—	32138
10% amortisare	34	—	Diversi creditori	—	113
		290	Dividenda neridicată	—	110
			Interese transitoare pe 1902	—	1737
			Profit curat	—	5497
	135593	52			135593

Debit. Profite și pierderi. Credit.

Interese:			Interese:		
dela depuneri	1179.79		dela cambii escomptate	2981.81	8762
capitalul de acții	1156.93	2336	imprumuturi pe obligațiuni	5781.06	87
Spese:			Spese restituibile	—	339
Salarii	1500	—	Chirie	—	400
Marcă de prezență	243	—	Provisiuni	—	1743
Porto	42.41				
Diverse	382.78	2168			
Contribuțiuni:					
directă și anunțuri	1092.01				
10% dela interese de depuneri	117.98	1209			
Amortisare din mobiliar	34	—			
Profit curat	5497	—			
		11245			11245

Șeica-mare, la 31 Decemvrie 1901.

Racoța m. p., Popescu m. p., Varga m. p., Narțea m. p.; Elie Ciunga m. p.,
dir. executiv. vice-președinte. membru în direcț. membru în direcț. comptabil.

Confrontându-se aceste conturi cu registrele principale și auxiliare le-am aflat în depună regulă.

Șeica-mare, la 21 Ianuarie 1901.

Ittu m. p. Lissai m. p. Ioan Dordea m. p.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA”

—* întemeiată la anul 1868 *

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune
edificii de ori-ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre,
de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială:

cu finea anului 1900: 1,303.572 cor. 15 bani.

Valori asigurate contra incendiului:
72,420.299 coroane.

Capitale asigurate asupra vieții:
9,248.543 coroane.

802 17—80

Dela întemeiere s'au solvit:

Pentru despăgubiri de incendii 3,003.650 cor. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5, etajul I, curtea I,
precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluj, Seghedin, Șopron, Szabadka și Timișoara.